

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin, pri trikratni po 16 vin, pri šestkratni po 14 vin, pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

O pomenu discipline za strokovne organizacije.

Organizem pomeni iz posameznih delujočih členov sestavljeno celoto, od katerih vsak člen skuša pospeševati s svojim delovanjem namen celote. Pri tem je disciplina predpogoj. Kakor se ustavi ob vsakem najmanjšem motenju na primer kolesje v uri ali pri stroju, enako poneha v organizaciji vsakršno uspešno delovanje, če hoče izvrševati v organizaciji vsak člen svojo voljo in je ne skuša podrediti splošnosti. Karakter strokovnega gibanja nam prav nujno priporoča, da primerjamo pomen discipline v vojski z disciplino v strokovni organizaciji. Neoporečno dejstvo je namreč, da zmagujejo čete pod onimi zastavami, v katerih imajo najboljšo disciplino. Sedanja vojna nam vsak dan dokazuje, kako premagujejo manjši dobro disciplinirani deli vojske številne sovražniške čete. Tudi za nas delavce velja resnica, da se ne da doseči nobena velika zmaga brez discipline.

Strokovna disciplina pa ni, kakor v vojski, brezpogojna podreditev višjim in predstojnikom, marveč zahteva le, da podredi posameznik svojo voljo interesom in sklepom svoje strokovne organizacije. Strokovna disciplina ne zahteva osebne žrtve, marveč le spoznanje skupnih namenov, temelji namreč na naravnih zakonih samozatajevanja. To pa ni nikakor vzrok, da bi bila strokovna disciplina manj vredna nego je vojaška, marveč še pospešuje dejavnost.

Jako odločevalno za disciplino v strokovni organizaciji je postopanje funkcionarjev, njih naziranje, kakšno stališče zavzemajo v organizaciji. Nikakor ne smejo biti funkcionarji v organizaciji nekak konzorcij društvenih slug, ki bi mo-

rali ustrezati vsakršnim posameznim željam članstva. Na drugi strani pa tudi ne smejo ravnati diktatorsko in misliti, da smejo ravnati v organizaciji s člani kakor z igračami. Za funkcionarja morajo biti merodajna zvezna pravila, sklepi zveznih shodov in prav umevani interesi zveze; po njih morajo uravnati svoje delovanje.

Podružnična načelstva, ki niso le izvršujoči člani svoje skupine, marveč obenem, kakor vsi funkcionarji, organi celotne zveze, se morajo ravnati po navodilih osrednjega vodstva, kar ni nikakršno otežkočenje njihovega poslovanja, marveč še olajšanje. Enotnost v strokovni organizaciji se da doseči le na tak način. Podružnična načelstva morajo paziti na to, da se tudi skupine gibljejo v tem okviru, gleda na svoje sklepe in akcije ter da ne kršijo veljavnih sklepov in določb. Vsako podružnično načelstvo naj pa tudi vzpodbuja; načelstvo je odgovorno, da se v podružničnem področju primerno in o pravem času izvršujejo zvezne naloge. V delavskem gibanju se namreč najhuje maščuje greh malomarnosti. Prav mnogokrat je kriva nezadovoljstva med člani v podružnicah razna opustitev potrebnih pojasnil, potrebnega navodila. Podružnično načelstvo ima nalogo, se posvetovati o vseh v omenjenem okviru stavljenih predlogih in iniciativah, ter izvrševati sklepe zveznim interesom primerno. Vedno mora znati najti izhod iz najtežavnejše situacije ter ohraniti mirnost ob kakršnikoli eventualitetah. V ta namen mora življenje in delovanje v svoji skupini do neke meje obvladati ter imeti vse niti v svojih rokah. Potrebna je pri tem nekakšna avtoriteta, ki zbuja spoštovanje, katero si pa morejo funkcionarji pridobiti le, če so med seboj vzorni tovariši, k čemur jih navaja vestnost do svojih dolžnosti.

Podružnični načelnik ima dolžnost študirati različna mnenja podružničnih članov in skušati spoznatosebnosti članov ter jih navajati, da posvetijo svoje sposobnosti namenu zveze. Često se dajo vsa različna mnenja, vse večje in manjše sposobnosti s prav majhno spretnostjo združiti k skupnemu delu, ne da bi nastal med člani konflikt. Načelnik mora biti pozoren, obziren in energičen; biti mora misleča glava skupine. Kljub temu se pa načelnik posvetuj s svojimi podružniškimi tovariši o vsem in se ravnaj ob izvedbi zveznih poslov po navodilu, ki se je sprejelo na skupnem pogovoru.

Vse to je, kakor smo rekli, odločevalnega vpliva pri disciplini v strokovnih organizacijah. Nikakor pa ni postopanje podružničnih funkcionarjev samo še potrebna disciplina. Voljo discipline morajo imeti seveda tudi zvezni člani. In izkušnja uči, da je prava disciplina le tam, kjer imajo člani zadostno spoznanje skupnih namenov, ki ga člani prinesejo le redko v organizaciji, pa se jim mora večinoma šele v organizaciji privzgojiti. To je trudapolno delo; delo, ki ga moramo opraviti. Tega dela ne smemo zanemarjati. Okrožni voditelji, podružnična načelstva se morajo zlasti posvetiti temu delu, bati se ne smejo truda. Res je, da povsem ne bodo odpravili članov, ki vsako stvar narobe razumejo ali razlagajo, toda velika večina bo razumela. Prireajo naj se v ta namen predavanja in razmere se bodo očividno boljšale povsod, kjer morda niso posebno ugodne. Člani, ki imajo morda posebne nazore niso nevarni, često so prav dobri, nevarni so le tisti, ki ostanejo stari Adami, ki iščejo le svoje osebne interese. Proti takim članom je treba nastopiti energično, z odločnostjo. Pa tudi načelstvo samo ne sme gojiti v članih osebne sebičnosti. Zakaj čim se zanese tako stremenje v organizacijo, potem je

LISTEK.

Boji ob Soči v prejšnjih časih.

V rodovitni ravnini ob Soči za Gorico, ki služi za vpad v Italijo, so se odigravali od nekdanji luti boji. V bran pred roparskimi vpadi planinskih narodov so ustanovili Rimljani leta 181. pred Kristusom obmejno trdnjavo Oglej, ki se je pa pozneje tako krasno razvil v sedež države patriarhov; ta trdnjava je morala pretrpeti prve napade barbarskih rodov z izhoda in severa. Cesar Maksimin je šel leta 238. po Kristusu iz Panonije z veliko armado proti Ogleju, da ga zavzame, ali Soča je bila narasla vsled snežnih mas iz gorovja tako, da je bila deroča reka, ki je branila prehod. Vsi mostovi so bili porušeni, jezdec so hoteli preplavati reko, pa se jim je poizkus izjalovil. Maksimin je dal iz zapuščenih stanovišč pripeljati vinske sode in s temi je napravil nekak jez čez Sočo. Oglej pa se je branil in uporni vojaki so ubili Maksimina. Boj za svetovno gospodstvo je bil zopet

odločen v prilog Rima. Tudi boj med usurpatorjem Evgenom in cesarjem Teodozijem se je odigral ob Soči. Burja je odločila, burja, ki dela preglavice tudi Cadorni. Nevarnost je bila, da Teodozij podleže, kar je zavihrala strašna burja. Armada Teodozija je imela veter za svojim hrbtom, sovražniku pa je pihala v obraz. Vojaki Evgenovi so komaj še sapo lovili, oblaki prahu so jih obdali, slišali niso več povelj svojih voditeljev in Teodozij je zmagal z ljutim naskokom, podpiran po burji. Evgenova armada je bila potolčena, on je padel. Leta 452. je prišel Atila, gotovo čez Sočo, s svojimi Huni iz Panonije in je razdeljal Oglej po trimesečnem obleganju. Padeč Ogleja pomeni uvod razpada zapadnorimske države. Vedno bolj so vdiral severni narodi, vedno šibkejši je bil odpor Italije, Odoakar, kralj Herulov, je napravil konec državi, ko je odstavil cesarja Romula Augustula. Kralj izhodnih Gotov, Teodor Veliki, je prišel čez Alpe po Vipavski dolini do Soče, se je utaboril ob Soči, kjer je sedaj Majnica, na desnem bregu Soče, in tam je premagal Odoakarjevo armado 1. aprila leta 489. Longobardi so vdrli leta 568., razdeljali zopet Oglej in šli v Italijo.

Leta 585. je bila velikanska povodenj. Soča je uničila ceste, kraje in gradove. Vsa površina dežele se je spremenila. Gornja Soča se je združila z Idrijco, predrla jez pri Gradišču in drla proti Ogleju in dosegla strugo Tera. Ves srednji vek so se bili večji in manjši boji ob Soči med nemškimi cesarji in papeži. Ko so izumrli goriški grofje, je prišla dežela v v last habsburške hiše. V beneški vojni leta 1508. do 1516. je šel cesar Maksimilijan čez Sočo, zasedel kraje na desnem bregu in Oglej, ozemlje poznejše grofije Gradiščanske in je to ozemlje priključil grofiji goriški. Pod vladjo cesarja Franca I. je bila pokrajina ob Soči zopet hudo prizadeta po vojnih grozotah. Leta 1797., 1805. in 1809. so zasedle sovražne armade grofijo in jo odstopile deloma Franciji, deloma Italiji, kar je pa trajalo le štiri leta, ker je po sklepu miru Gorica zopet pripadla Avstriji in še Tržič z okolico. Vojna leta 1866. se je končala ob Soči, ko so bili Italijani zasedli nekaj krajev na desnem bregu in je bilo premirje pred sklepom miru v Krminu dogovorjeno. Takrat se je kratek boj med Avstrijo in Italijo končal ob Soški ravnini, sedaj se je tam pričel.

tudi vzrahljana disciplina povsem naravna posledica te napake. V organizaciji mora biti disciplina, če hoče strokovna organizacija izvršiti svojo zgodovinsko nalogo. Organizacija, ki ne pride do tega spoznanja, mora sramotno propasti v svojem lastnem neredu. In tega ne bo nihče želel našim organizacijam, zato je naša dolžnost, da čuvamo disciplino kakor punčico v svojem očesu.

Kako se čuvamo proti kužnim boleznim.

Stara izkušnja uči, da vedno slede vojskam kužne bolezni, ki često še strašnejše učinkujejo, kakor boji z orožjem. Povestnica prejšnjih vojska nas uči, da je na kužnih boleznih vedno umrlo več vojakov, kakor na zadanih ranah. Izpostavljeni pa niso uničujočim učinkom kug samo vojaki, marveč več ali manj se kužne bolezni razširijo tudi med civilnim prebivalstvom.

V sedanjih časih se je glede na kužne bolezni marsikaj izboljšalo. Napredovala je zdravniška veda; osobito poznavanje glivic in pa higijena. Natipčenejši poznamo vzroke vojnih nalezljivih bolezni, vemo, kako nastopajo in kako se širijo. Nastopamo zato proti njim veliko lažje in poznamo sredstva proti njim.

K bojnim nalezljivim boleznim spadajo predvsem trebušni in črni legar, griža in kolera. Kuge se nam v Evropi, izvzemši posameznih slučajev, pač ne bo treba bati.

Po dosedanjih poročilih sta se zdaj na naših bojiščih pojavili le griža in kolera. Ž njima se moramo zato temeljiteje baviti.

Obe bolezni sta si nekoliko podobni. Pojavita se v naših krajih najpogosteje v poznem poletju in jeseni. Sedež bolezni je pri obeh črevo. Glivice, ki povzročajo bolezen, pridejo zato pri izpraznitvi čreves v zunanji svet in se lahko s ponespaženimi stvarmi preneso na zdrave ljudi, a le, če pridejo v črevo zdravega človeka skozi usta.

Glavno ulogo igra pri tem dotikanje blata s prsti, če ž njimi potem nesemo kako jed ali kaj drugega v usta. Upoštevati se mora nadalje telesno in posteljno perilo, obleka in druge rabljene potrebščine (nočna posoda, stranišča). Če jih

bolnik s svojim blatom onesnaži, se lahko bolezen prenese na zdrave ljudi. Okuženje je tudi mogoče, ko se pere zamazano perilo, da kadar lug ali voda škropita, se preneso v kapljah glivice povzročitelje bolezni v usta. Glivice se tudi po živilih in pitni vodi preneso, seveda ta nevarnost ni tako velika, kakor pri dotikanju blata. Grižne in kolerine glivice so zelo občutljive. Hitro poginejo, če se posuše, nadalje če se skisajo, če zginejo in v vročini. Z živili (meso, mleko, kruh) se ohranijo žive le, če ni omenjenih škodljivih učinkov nanje. Glivice navadno zato ne ostanejo žive na suhem kruhu, na kislem ali suhem sadju in tudi med kuhanjem kmalu poginejo. V pitni vodi in tudi v drugih vodah jih uničijo kmalu druge glivice, a v gotovih za njo ugodnih razmerah pa lahko žive več tednov. Okuženje po vodi zato lahko igra pri nastajanju in razširjanju griže in osobito kolere važno ulogo.

Prezreti se tudi ne sme, da lahko preneso muhe glivice, ki povzročajo grižo in kolero.

Grižo in kolero osobito lahko razširjajo oboleli bolniki; grižo pa tudi kronični bolniki. Bolezen se namreč tako malo pri njih pozna, da veljajo za zdrave in se njih občevanje nič ne omejuje. Glivice zato povsod trosijo in razširjajo.

V isti meri in še bolj velja to o takozvanih trajnih nosačih bacilov. Opazovalo se je namreč, pri bolnikih, ki so oboleli na griži ali na kolero, da so še dolgo časa potem, ko so ozdraveli, raztresali glivice; bolniki po griži ozdravljeni celo več let. Nosilci bacilov so pa taki, ki so sprejeli glivice griže ali kolere v svoje telo, a oboleli niso in raztrošajo glivice.

Obolest na griži ali na kolero pospeše lahko še druge okoliščine, osobito pri osebah, ki trpe na želodčnih ali na črevesnih boleznih in na krčih. Največ oseb oboli na griži ali kolero zato pozno poleti ali jeseni, ker takrat pogosteje nastopajo črevesni krči. Osobito ob ponedeljkih oboli veliko ljudi radi krokov ob nedeljah.

Kar smo navedli, nam že kaže, kako naj se posameznik zadrži, če se hoče obvarovati griže ali kolere. Skrbno naj umiva roke osobito pred jedjo in vselej, kadar ima opraviti z živili in z jedjo. Lahko je, da so v naši okolici ljudje navidezno popolnoma zdravi, a nosijo v sebi glivice.

Če si onesnažiš roke z blatom ljudi, ki so zboleli na griži ali na kolero, moraš roke umiti n. pr. z vodo, v kateri se nahaja dva odstotka lizola. Kolikor mogoče malo občujmo z ljudmi in z njih stvarmi, ki obole na griži ali na kolero.

Važno je tudi, kako jejmo in pijmo. Jedila uživajmo le skuhana, oziroma pečena. Ne uživajmo mrzlih jedil. Lahko se splošno je kruh, žemlje, potica, slaščice, a morajo biti stvari suhe. Ne je naj se pa kislo ali površno osušeno sadje. Tudi glede na uživanje surovih živil v jesihu (salata, kumare) bodimo previdni, ker lahko povzročijo črevesni ali želodčni krč, ki pospešuje obolenje na kolero.

Ker žive glivice v mleku do dva dni, v kavi do dve uri, v čaju eno uro, naj se uživajo te tekočine le prekuhane.

V pivu in vinu poginejo grižine in kolerine glivice v kratkem času (v pivu v treh, v vinu v četrt ure); a boljše je to uživanje opustiti, ker lahko vstvari razpoloženje za obolenje na griži ali na kolero.

Glede pitne vode bodimo skrajno previdni. Grižine in kolerine glivice žive, kakor rečeno, v vodi do treh tednov. Glivice ne redkokrat zalezejo v vodo, ki se pije. Blato pride v vodo, ravno tako voda, v kateri se pere.

Zdravil, ki bi naprej onemogočila grižo in kolero, ni. Priporočajo se pač med ljudstvom razna sredstva, ki pa nič ne pomagajo in še morda škodijo. Pač so v najnovejšem času iznašli cepivo proti griži in kolero iz umorjenih kultur tistih glivic, ki bolezni povzročajo. Cepivo učinkuje kakor pri cepljenju koz, a ne učinkuje tako dolgo. Cepiti kaže osebe, ki pridejo vede ali ne vede po svojem poklicu z osebami obolelimi na griži ali na kolero skupaj. Cepljenje mora izvesti zdravnik. Tudi naj se v vsaki bolezni, kadar gre za grižo ali za kolero, pokliče zdravnik, ki lahko uspešno vpliva na potek bolezni. Proti griži imamo zdravilo, ki osobito pri gotovi vrsti griže pomaga.

Kar se tiče drugih vojnih bolezni, še nekaj kratkih opazk.

Trebušni legar (tifus) se širi tako kakor griža ali kolera. Varnostne priprave so splošno take kakor proti kolero ali griži.

Črni legar (Flecktyphus) je bil prejšnje čase redni spremljevalec vojske. Prejšnje čase so ga smatrali za zelo na-

Močvirje Rokito.

Vojni dogodki na severoizhodu se vedno bolj bližajo prostranemu, čudovitemu ozemlju, ki je znano pod imenom: močvirje Rokito.

Odkar so se zvezne nemške in avstro-ogrske čete ustavile v Voliniji, na izhodnem bregu Buga, potiskajo Ruse polagoma proti temu velikemu močvirju. Pas močvirja se razteza tudi zahodno čez Bug, vsled česar morajo ruske čete računati s tem, da pridejo v močvirne kraje, na pravo, nepretrgano močvirnato ozemlje, v močvirje Rokito, ki ga Rusi po gozdovih (lesovih) navadno imenujejo Polesje. Pravo Polesje leži onstran Buga ter ima približno obliko trikotja, ki ga tvorijo mesta Brest-Litovsk, Kijev, in Mohilev. Največje mesto na močvirju samem je Pinsk, vsled česar se močvirje imenuje po ruskih knjigah tudi Pinsko močvirje.

Vožnja po maloštevilnih železnicah, ki so zgrajene na tem močvirju, nudi potniku, pa naj se ozira podolgem ali počez, čuden pogled, ki napravi nanj ob vsej svoji enoličnosti globok vtisk. Kilometer za kilometrom dirja vlak po močvirju skozi pragozde, v katerih kaže samo tu

pa tam kaka kmečka kočica, da stanujejo ondi ljudje. Sicer je cela pokrajina pusta in zapuščena. Na drevesih opaziš dokaj panjev. Vaščani se bavijo s čebelarstvom. Ruska vlada je obrnila svojo pozornost na ta ogromni okoliš šele leta 1873. Takrat so svet najprej premerili in preiskali ter nato v zvezi s tem pričeli z osuševanjem, ki je imelo doslej že lepih uspehov.

Glasom znanstvenih preiskav ima Polesje v glavnem obliko plitve skleda z vzdignjenimi robovi. Južni rob Polesja je Podolska ravina, ki sega tje do izhodne Galicije in se sme imenovati: predozemlje Karpatov. S karpatskih višav priteka več rek v Pripet, v znani pritok Dnjepra, ki je glavni vodotok v Ropitnem. Te reke, ki tečejo s Podolske ravnine proti Pripetu, so v svojem gornjem teku gorske, planinske reke s strmim padom. Ko pa dospejo na Podolsko ravnino, se padanje zmanjša in voda začne zastajati. Pripet sam izvira v močvirju. Le nizko razvodje ga loči od pritočja Buga; na drugi strani pa je zopet tako ozko zvezan z ozemljem Njemena, da ob deževju eno povirje mnogokrat prehaja v drugo. Končno spada v okvir Polesja tudi še spodni tek Berežine, znane iz zgodovine. Ta reka je v Polesju razpredla celo mrežo strug.

Površina tega sveta je taka, da se tu menjajo višje, peščnate plasti z globljimi, zamočvirjenimi. Geologi so dognali, da skrajne plasti ne prepuščajo vode, kar seveda odvajanje vode zelo ovira. Vrh tega pa še, kot smo že omenili, pritoki Pripeta povzročujejo povodnji, ker se njih pad tu naenkrat zmanjša. V Voliniji se ta sneg navadno že februarja in marca meseca, ko je Polesje še popolnoma zmrznjeno. Cele pokrajine, kjer je bil preje led, se izpremene tedaj v velikansko jezero. Leta 1874. so na podlagi preiskav pričeli z osuševanjem. Sprva je močvirje obsegalo do 8,720.000 hektarov; samo četrtina tega je bila pripravna za naselitev in obdelovanje. Pravega močvirja je bilo 6,540.000 hektarov, in skoro polovico tega so bili pragozdi. S kanalizacijo se je tekom let ta svet dokaj izboljšal; osušili so že čez dva in pol milijona hektarov zemlje, da se more sedaj obdelovati. Obseg močvirja v Polesju se je zmanjšal na 2,644.00 ha, in vrednost močvirnega sveta se je s tem poestorila. Vkljub vsemu temu je Polesje še vedno največje močvirje v Evropi ter še vedno le malo cest vodi preko njega. Zato pomeni za prodirajoče armade še danes veliko nevarnost.

lezljivo bolezen, ki se lahko tudi po zraku širi in so mislili, da je zato na njem toliko zdravnikov in bolniških strežnikov zbolelo. Nalezljiv je še danes, pač se pa ne širi po zraku, marveč po mrčesu, ki pije kri: uši in stenice ga širijo. Črni legar zato osobito razsaja v prostorih, kjer je zbranih veliko ljudi. Mrčes se mora zato pobijati in uničiti.

Koze so v zadnji francoski vojski jako razsajale. V Nemčiji so jih zanesli vojni ujetniki. Koze se jako lahko nalezejo; ker so glivice, ki jih povzročajo, zelo trdne in se razširijo tudi lahko po zraku, perilu, obleki, pismih itd. Proti kozam se je izkazalo cepljenje koz.

Če natančno in modro rabimo opisana sredstva, se nam nalezljivih bolezni ni bati.

Po dr. A. Weichselbaumu.

Prve žrtve angl. municijskega zakona.

Prva preganjanja na podlagi municijskega zakona so se pričela. Trideset kotlarjev v Fairfieldski ladjedelnici ob Clyoli je jelo stavkati, ker je vodstvo oddajalo kotlarska dela polagalcem cevi. Povabljeni so bili pred municijsko sodišče, ki ga je ustanovil minister Lloyd George. Stavkujoči, ki jih je organizacija podpirala, so menili, da to ni bila nikakršna prekršitev organizacijskih pravil, in so zaradi tega pričeli stavkati. Niso si vedeli drugače pomagati, kako naj bi podjetnika prisilili, da bi se ravnal po pogodbi. Priti so torej morali pred municijsko sodišče. Na vprašanje tajnika kotlarske organizacije, kakšna kazen bi zadela kotlarje, če bi se ne vrnili na delo, mu je odgovoril predsednik sodišča: »Pet funtov za vsak dan, dokler bi stavkali«. (1 funt je 24 K). Z glasnim smehom so delavci odgovorili na ta odlok. Končna razsodba je pa vendar bila milejša. Sodišče je prisodilo posameznim delavcem za vsak dan stavke 2½ šilinga globe. Organizacijska blagajna je globo plačala.

Pri municijskem sodišču v Glasgou je bilo obsojenih 28 delavcev vsak na 5 šilingov globe ali pet dni zapor, ker so stopili v stavko, ko je zahteval podjetnik, da naj več delajo. V sodišču so bili en profesor in dva delodajalca. — V ladjedelnici v Palmesu so izvedli kazensko postopanje v Jarrovu proti enajstim delavcem, ker niso prišli na delo. Ladjedelnica je zahtevala 2 funta (48 K) odškodnine za vsako zamudo dneva. Proti dveh delavcem je bila tožba umaknjena, drugih devet je bilo obsojenih v plačilo zahtevane odškodnine. V razpravi je trdila tožiteljica, da so ljudje delali pri važnih dobavah za vlado. — Pri municijskem sodišču v Glasgou je bilo toženih 16 delavcev iz municijske tovarne v Paysleyu, ker so ustavili delo. Deset jih je bilo obsojenih na globo po 5 šilingov ali pet dni zapor. Ti primeri pač zadostujejo.

Že vnaprej je bilo videti, da bodo podjetniki izrabili municijski zakon v ta namen, da bodo z njegovo pomočjo skušali odpraviti dogovore in običaje in uvedbe v posameznih delavnicah. Te izkušnje so dale povod, da so strokovne organizacije ustanovile poseben odbor v obrambo pravic strokovnih organizacij. Odbor je poslal vsem strokovnim skupinam okrožnico, v kateri naglašajo, da je njega namen, »podpirati odpor strokovnih organizacij proti vsakemu poizkusu, ki bi imel namen ukrasti delavstvu v zadnjih dveh desetletjih pridobitve in koristi ali jih tudi le začasno odpraviti«. Odbor bo sklical čimprej v London sestanek zastopnikov strokovnih organi-

zacij, ki naj podpirajo ta namen in akcijo odobre. Ta namen pa ne ugaja Tradeunionistovskim voditeljem. Pravijo namreč, da je odbor nepotreben in preti zanesti razkol v organizacijo. Očividno je bil ta odbor izvoljen izmed strokovno organiziranega članstva, ki mu ni všeč nasilstvo angleške vlade in ki ne mara sklepati pogodbe z vlado, kakor so to storile nekatere organizacije na Angleškem.

Vojni cilj Nemčije.

V svojem velikem govoru v nemškem državnem zboru, je izjavil nemški državni kancelar tudi o vojnem cilju Nemčije ter je dejal: Nastati mora nova Evropa. Angleška politika balance of power (ravnotežja) mora izginiti. Nemčija si mora svojo pozicijo tako izgraditi, da ostale države nikdar več ne bodo smele misliti na politiko obkoljevanja. Nam in vsem narodom v blagor moramo izvojevati svobodo morja. Biti in oštati hočemo branitelji miru in svobode velikih in malih narodov.

Angleški zunanji minister sir E. Grey je objavil proti Bethmannovim izvajanjem obširen članek, v katerem skuša konstatirati iz zgoraj navedenih besed nemškega državnega kancelarja nemški program bodočnosti. Grey pravi: Nemčija hoče imeti kontrolo nad usodo vseh ostalih narodov, ona hoče biti zaščitnica njihovega miru in njihove svobode. To pomenja železni mir pod prusko zaščito in nemškim vrhovnim gospodstvom. Nemčija sama bi uživala svobodo, raztrgati mednarodne pogodbe, svobodno jih uničiti, zavrniti vsako posredovanje, pričeti vojno kadar bi se ji ljubilo, svobodno v vojni prekršiti vse predpise civiliziranega vojevanja in človečnosti, pri tem pa svobodno tržiti in voziti po morju. Pametno bi bilo, se pečati z vprašanjem svobodnega morja, toda ne prej, predno nismo zavarovani proti nemškim metodam na kopnem in na morju. — Nemčija hoče priti na prvo mesto, in mir za druge narode bi bil takšen, kakršnega bi ona hotela. Nemški finančni minister je poleg tega izjavil, da bodo morali prevzeti breme vojnih stroškov oni, katere je izvolil imenovati za provzročitelje vojne. To se pravi: Nemčija hoče, da bi ji narodi, ki so se uprli njenim načrtom, skozi desetletja plačevali tribut. Nemčija se torej vojuje za nadvlado in za tribut. Dokler je temu tako, tako dolgo se bomo mi in naši zavezniki borili za pravico do življenja, ne pod nemškim gospodstvom, temveč v svobodi in varnosti.

»Norddeutsche Allgemeine Zeitung« se kar najostreje obrača proti tem izvajanjem angleškega ministra, ki so zavijanja, katera ne zaslužijo odgovora. Nemčija se ne bori za hegemonijo v Evropi, temveč proti brutalni, nasilni nadvladi Anglije, ki je s pomočjo svoje politike in svojega brodovja razcepila države kontinenta v dva sovražna tabora, ki se naj bi razmesarila v prospeh egoističnih angleških računov.

Svetovna vojna.

Na italijanskem bojišču so se vršili oni teden zopet jako hudi napadi, na celi soški fronti, ki so pa bili odbiti z velikimi izgubami za Italijane. Tudi na tirolski meji je bila večja bitka.

Uradna poročila poročajo med drugim: Z dne 28. avgusta: Na primorski fronti nas je poskusil sovražnik ponoči in danes ob zori na več krajih napasti, toda bil je povsod odbit. Tako izhodno od Polazza in pri Sv. Martinu na Doberdobski

planoti ter pri naših pozicijah na višini in severno od tolminskega mostišča.

V prostoru Bovec traja boj naprej.

Na Tirolskem se bližajo Italijani severno od doline Sugana našim pozicijam.

Z dne 29. avgusta: Posamezni italijanski napadi na soški fronti so postali včeraj večji in ljutejši, dosegli pa niso, kakor navadno, nikjer nobenega uspeha. V odseku Doberdob smo pozno zvečer odbili artiljerijsko močno pripravljen napad na Monte dei sei Busi. Dopoldan sta dva polka mobilne milice štirikrat naskočila hrib Sv. Mihela, vdrla na posameznih točkah v naše järke, bila pa sta povsod s težkimi izgubami vržena ven. — Na gorjsko mostišče je pričel sovražnik pred nekaj časa saperski napad. Naši topovi in metalci min pa so vse sápe, ki so se približale naši fronti, razrušili. — Tolminsko mostišče se je nahajalo celi dan pod težkim artiljerijskim ognjem. Temu je sledil napad, ki so ga izvršili 2 polka in 2 alpinska bataljona in ki so ga naše čete v boju na nož in pest odbile. Ravnotako brezuspešni so bili posamezni sunki, naperjeni proti mostu zapadno od Tolmina in v prostoru severno od tega prehoda, ter štirje napadi na fronto Mrzli Vrh-Sleme. — Tudi napad izvršen z znatnimi silami v prostoru pri Bovecu se je ustavil. Tu kakor povsod so ostale naše pozicije trdno v rokah braniteljev.

Z dne 30. avgusta: Italijani so včeraj na celi primorski bojni črti vzdrževali artiljerijski ogenj z menjajočo se silo. Na več mestih se je poizkušala približati njih pehota in je izvajala manjše napade, a je bila odbita, kakor vedno.

Z dne 31. avgusta: Na južnozahodnem bojišču tudi včeraj ni bilo važnih bojov. Dva sovražna sunka pri Sv. Martinu, dalje po en napad na južni del tolminskega območja in na postojanko v dolini pri Bovecu smo odbili.

Italijani se torej vojskujejo po svoji navadi in z neuspehom za svoje »neodrešene« brate. Vsekakor se pa bliža neugodni zimski čas, ki bo italijanskim četam še manj prijal nego sedanje »vreme«.

Na ruskem bojišču traja avstro-ogrsko in nemška ofenziva zdržema. Zavzet je bil minuli teden Brest-Litowsk, zadnja trdnjava pred Polesjem in Rokitniškim močvirjem. Kongresna Poljska je sedaj docela zasedena. Prav blizu padca sta pa tudi trdnjavi Grodno in Vilna, ki ležita na črti med Varšavo in Rigo. Pristanišče Rigo nameravajo Nemci obkoliti s kopnega in najbrže se je to danes že zgodilo.

Pomen trdnjave Brest-Litowsk. »Az Est« piše: Naše čete so minuli teden zasedle trdnjavo Brest-Litowsk. Strokovnjaki več časa trdnjavi niso pripisovali velike važnosti. Važna je bila, dokler se je še mislilo, da bi bilo mogoče Ruse potisniti proti Rokitno-močvirjem. Odkar je pa padla Varšava, se je opazovalo, da se Rusi ne umikajo na izhodni breg Buga, marveč le na železniški progi, ki vodi čez Siedlce v Petrograd. Brest-Litowsk in Bjelostok sta tvorili fisti duri, skozi kateri so odkorakale ruske čete. To se je že pokazalo med trdovratnimi obrambnimi boji med Narevom in Bugom, s katerimi so zadržali prodiranje zveznih čet. Z vsemi silami zdaj zopet branijo tisto železniško progo, ki vodi čez Bjelostok proti Grodnu v Petrograd, da obvarujejo rusko armado, ki se umika proti severoizhodu, pred nesrečo, ki bi grozila morebiti z obkolitvijo ali pa z napadi na krilu. Kar se zdaj godi na ruskem bojišču, ni nič drugega, kakor z močnimi silami izveden boj zadnjih sil, da se omogoči nova razvrstitev ruski armadi. Rusi morajo, da se

izognejo večjih izgub topov in vojnega materiala, braniti vsak odsek, da zadržujejo tudi za največjo ceno človeških žrtev prodiranje zveznikov. Brest-Litovsk v rokah zveznikov bo tvoril velikansko oporišče obrambi, a glede na napad je izgubil svojo veliko strateško važnost.

Avstrijske čete so začele tudi izhodno od Levova z ofenzivo. Skrajni izhodni pas Galicije je doslej še v rokah Rusov. Na tem bojišču so zvezne čete ujele v dveh dneh nad 10.000 ruskih ujetnikov. Operacije imajo menda obenem namen ogrožati ceste proti Smolensku in Moskvi.

Iz vojnega poročevalskega stana javljajo: Avstrijska armada je začela na jugo-zapadnem delu ruskega bojišča ofenzivo. Ta fronta gre od Sokala čez Przemyslani na Zloto Lipo, potem ob Dnjestru do izhodnje strani Černovic. Najprej so napadle avstrijske armade na ozemlju Przemyslani - Monasterzyska in vrgle Ruse iz pozicij med Golo goru (zapadno Zloczowa) do Dunajeva, medtem ko je bavarska armada zavojevala mesto Brzezany. Avstrijske čete so vrgle Ruse tudi med Podhajcem in Monasterzysko. Vsa ruska fronta med Bugom in Dnjestrom se umika na Strypo, ki teče za Tarnopolom proti jugu. — Tudi v ozemlju Vladimir-Volinskega je avstro-ogrška armada začela ofenzivo in vrgla Ruse na Luek. S tem so se začele operacije naše armade na Volin; naprej bodo Rusi pregnani iz izhodnje Galicije. V kratkem bo zaseden Kobrin, ki leži na izhodu Brest-Litovskega. Operacije proti Grodnu in Vilni napredujejo. Ruske armade, stisnjene na ozkem prostoru na izhodu in severo-izhodu Brest-Litovskega, so v kritičnem položaju.

Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana: V trenutku, ko so dospele naše operacije vsled poraza notranje ruske obrambne črte do gotovega odseka, je podučno si kratko predložiti dosednji rezultat ofenzive, ki je pričela 2. maja s predretjem pri Gorlicah. Jakost ruskih vojsk, na katere je sčasoma zadel naš sunek, smemo ceniti na približno 1.400.000 mož. V bojih jih je bilo 1.100.000 ujetih in najmanj 300.000 ubitih in ranjenih, če računamo izgube (brez bolnikov) s 30% števila ujetnikov. Ta svota pa je gotovo še večja. Kajti odkar poskuša ščititi sovražnik svoje naglo umikanje brez ozira na človeške žrtve, samo da bi rešil ostaneke svoje artiljerije, je utrpel naravno ogromne krvave izgube. Reči torej smemo, da so armade, na katere je zadela naša ofenziva, enkrat popolnoma uničene. Ako se navzlic temu nahajajo na bojiščih še ruske čete, je to razlagati tako, da je sovražnik pritegnil divizije, ki so bile v južni Rusiji pripravljene za ofenzivo proti Turčiji, da je nadalje pripeljal iz notranjosti države na pol izvežbano nadomestno moštvo in da je končno premaknil mnogo vojakov iz onih front, ki niso toliko občutile našega pritiska proti severu. Vsi ti ukrepi pa niso mogli preprečiti usode.

Iz Galicije, Poljske, Kurlandije in Litavske je sovražnik pregan. Njegova sklenjena fronta je raztrgana, njegove armade se valijo v dveh popolnoma ločenih skupinah nazaj. Nič manj kakor 12 trdnjav, med njimi 4 velike in moderno izgrajene, je prišlo v roke naših hrabrih in zvestih bojnikov in s tem tudi zunanja in notranja varstvena črta ruske države.

Na zahodnem ali francoskem bojišču ni posebno znamenitih dogodkov.

»Pester Lloyd« poroča iz Ženeve 28. avgusta: Še veliko uspešnejše nego je bilo bombardiranje Compiegna začetkom

avgusta, je bilo včerajšnje obstreljevanje tega mesta, ki je trajalo eno uro. Opustošeni so bili vsi deli mesta, posebno pa kolodvorski okraj, ki služi vojaškim svrham. Dognalo se je sedem glavnih požarišč. Nemci so oddali sedem streliv iz Francozom popolnoma neznane smeri in vseh sedemkrat v polno zadeli. Bombardiranje se je začelo ravno tedaj, ko so mestni slugi nalepljali Vivianijev govor v parlamentu. — Uradna poročila so omenjala kot žrtve samo civilne osebe, dočim se od druge strani z gotovostjo trdi, da je bilo v vojašnicah tudi veliko vojaških žrtev. Bombardiranje je napravilo v Parizu globok vtisk, posebno v krogih zbornične opozicije proti Millerandu.

Vrhovni poveljnik Joffre je izdal oklic na čete, kjer napoveduje novo zimsko vojsko in pri tem zagotavlja, da bo pozimi glavno bojišče pokrajina ob nemški reki Reni.

Berolinska »Tägliche Rundschau« piše: Na zapadu vlada tihoča pred viharjem. Angleži so končno, ko je francoska ofenziva izkrcavala in bila vsled oslabilnosti opuščena, poslali dolgo obetana ojačenja. V septembru se bo pokazalo, če zmorejo več kakor Francozi. Naši pogledi se obračajo zopet na zapad, medtem, ko se na izhodu nadaljuje delo pospravljanja.

Zagreški listi poročajo, da so se ob črnogorski meji vršili manjši boji pri Grahovi in Bileku, kjer so črnogorske čete poizkušale kratek sunek, pa so bile z lahkoto odbite. V zadnjih dneh smo z naših višin večkrat obstreljevali Lovčen, naši letalci pa so metali bombe na črnogorske postojanke. Naši letalci poletijo sedaj zopet bolj pogosto nad Bar, kjer so večkrat z bombami uspešno obstreljevali pristaniško nabrežje, kjer je bilo naloženo vojno gradivo.

Jako ljuti boji so se pa vršili ob Dardanelah. Izgube Angležev in Francozov znašajo okoli 20.000 mož. Tako poročajo iz Carigrada: Glavni stan poroča: Na odseku Anaforte včeraj sovražnik ni poizkušal nobene akcije. Naša artiljerija je povzročila ogenj na neki sovražni torpedovki. Pri Ariburnu nič važnega. Pri Sedil Bahru je porušila naša artiljerija na levem krilu sovražno postojanko, ki je bila pripravljena za metanje bomb. Na ostalih frontah nič važnega. — Listi hvallijo junaštvo in samozatajevanje turških čet v Dardanelah, ki neprestano zadajajo sovražniku nove in težke poraze. Podarjajo pomen zadnje zmage, ki je potrdilo splošno prepričanje, da sovražnik ne bo mogel več držati dolin pri Anaforti. Po došli poročilih so sovražniki izgubili na Dardanelah zadnje tri dni, v števisi ranjence, do 20.000 mož. Ujetniki izjavljajo, da izgube presegajo to število.

Pri Galipolu baje že tudi sodelujejo italijanske čete.

Domači pregled.

Konec moratorija. Z dnem 31. avgusta ugasne zadnja moratorijska naredba (izvzemši posebne določbe, ki veljajo za Galicijo in Bukovino). Ker bodo istočasno odpravljene tudi utesnitve glede terjatve napram kreditnim zavodom, je s tem moratorij v Avstriji sploh popolnoma odpravljen, najboljši dokaz, na kako zdrav podlagi se nahaja naše narodno gospodarstvo.

Voja in najemščine. Sodišča so doslej glede pravnega vpliva vojnih dogodkov na najeminske in zakupne pogodbe izdajala različne sodbe. Na prošnjo pra-

vosodnega ministrstva se je najvišje sodišče v plenissimarnem senatu posvetovalo o tem vprašanju in je razsodilo: 1. Če je moral najemnik vsled grozečega sovražnega napada ali na oblastveni ukaz pri približanju sovražnika zapustiti najete prostore, mu načeloma ni plačati najemščine do časa, da se res vrne ali mu je vsaj dana možnost, se vrniti. 2. Če je bil najemnik v takih slučajih prisiljen, zapustiti svojo stanovanjsko ali kupčijsko opravilo, potem mu je uvažuje vse okoliščine vsakega posameznega slučaja, odpuštili razmeren del najemščine.

V aprovizacijskih zadevah se obračajo občine in drugi interesenti čisto na trgovsko ministrstvo. Opozarja se, da je najvišja instanca za razdeljevanje moke in žita **notranje**, za razdeljevanje krmil pa **poljedelsko** ministrstvo.

Po prekem sodu ustreljen. Uradni list poroča: Janez Brence, posestnik in gostilničar na Dovjem št. 10 na Kranjskem, je bil dne 24. avgusta 1915 radi razžaljenja Veličanstva in sovražnih izrazov proti državi od vojnega sodišča c. in kr. 5. armadnega etapnega poveljstva po prekem sodu ustreljen.

Kolera v Ljubljani. Ministrstvo notranjih zadev razglasa 27. avgusta: Po poročilih z dne 26. t. m. je bilo v Ljubljani ugotovljenih 7 slučajev kolere pri vojaki, ki so se vrnili z bojišča.

Kolera. Uradno se razglasa, da se je primerilo v Beljaku šest slučajev kolere, v Vipavi pa štirje slučaji. Vsi oboleli so vojaki.

Spomenica o ukrepih vlade v vojnem času. Vlada je izdala posebno spomenico, ki vsebuje obširen sistematičen pregled vseh njenih ukrepov, odrejenih povodom vojne. Knjiga je razdeljena v naslednje oddelke: 1. Aprovizacija in kmetijstvo. 2. Trgovina, industrija, obrt, rudarstvo. 3. Železnice, plovba, pošta in brzojav. 4. Kreditna in splošna finančna uprava. 5. Justica. 6. Poduk. 7. Splošna oskrbovalna organizacija. 8. Varstvena policija. Knjigo je dobiti v c. kr. dvorni in državni tiskarni za 5 kron.

Premog hočejo podražiti. Nihče ne ve, kako bo kaj s preskrbovanjem drva v letošnji zimi, vemo le, da bo splošna draginja in zato je vse nevoljno, da hočejo producenti in veletržci zopet zvišati ceno premoga. Cesarska naredba z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. št. 274, ki je bila izpopolnjena z dodatno naredbo z dne 11. avgusta t. l., pooblašča vlado preskrbeti kar treba za aprovizacijo prebivalstva in določiti najvišje cene. Za premog doslej niso določene najvišje cene, pač pa se je delavsko ministrstvo dogovorilo s producenti premoga, da do konca vojne ne bodo zvišali cen. Zdaj pa poročajo listi, da bi producenti premoga in veletržci radi cene zvišali in da so v tej stvari že storili primerne korake pri ministrstvu.

Za gališke begunce je izdala vlada od začetka vojne do meseca avgusta letos vsoto 250 milijonov kron.

Pošiljanje vojakom na bojišče. Vsled odloka c. kr. trgovskega ministrstva se je pošiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojišču pod pogoji, ki so bili svojedobno objavljeni, raztegnilo v zadnjem času na več vojnopoštnih uradov. Danes se lahko pošiljajo blagovni vzorci na naslednje vojne pošte: št. 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 23, 26, 31, 34, 39, 45, 48, 51, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 6, 69, 73, 76, 77, 78, 81, 85, 88, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 105, 106, 107, 108, 109, 113, 116, 119, 126, 129, 130, 136, 140, 143, 145, 149, 150, 151, 154, 155, 157, 158, 160, 164, 168, 169, 170, 176, 179, 180, 186, 187, 188, 189, 191, 201, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218,

219, 220, 221, 222, 223, 224, 251, 254, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 350, 504, 506, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630.

Povratek invalidov iz Rusije. Prvi transport avstrijskih in nemških vojakov-invalidov iz Rusije je došel 18. m. m. v Litomeržice. Vseh je bilo 225 mož; med njimi 191 avstrijskih vojakov.

Življenje v Lvovu. O življenju v Lvovu se poroča: O kakem družabnem življenju sploh ni govora, vsak živi zase. Celo v kavarnah je jako tiho, ker se jih ljudje izogibajo, izvzemši vojaštvo, dasi je v velikih kavarnah vsak dan ob 5. popoldne godba. To je novost. Lvovski kavarjariji so rekli: Če smo že vse podražili in nimamo skoro nič listov, pa preskrbimo vsaj godbo. Edino zbirališče je veliki kinematograf. Napravili so ga Rusi, a naše oblasti so ga zaplenile in zdaj prireja predstave na korist »Rdečega križa«. Sanitarni predpisi so jako strogi, dovoljeno je, zapustiti mesto le tistim, ki imajo poleg izkaznice politične oblasti in dovoljenja etapnega poveljstva za odhod tudi uradno spričevalo, da nimajo ne bolezni, ne uši. Tudi mora biti na tem spričevalu potrjeno, da je epidemijski laboratorij preiskal blato dotične osebe in konstatiral, da ni v njem bacilov kolere.

»Povratek morskega roparja«, veliko dramo, delujočo z vsemi iznajdbami kinematografije, bo videti pri vseh predstavah prihodnjo **nedeljo 5. septembra** v »Kinu Central« v deželno gledališču. Dejanje je tako zanimivo in napeto, da bo ta predstava vsakega zanimala. Prepričani smo torej, da bo prihodnjo nedeljo naše občinstvo zopet v velikem številu pohitelo v deželno gledališče. Kdor si hoče v nedeljah in praznikih privoščiti cenenost in dobro zabavo, naj gre v »Kino Central« v deželno gledališče. Na praznik v sredo bo zopet nov velezanimiv spored. Predstave v nedeljah in praznikih so ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer.

Svetovni pregled.

Nemški učitelji na bojnem polju. Nemški listi poročajo, da služi v nemški armadi 54.518 učiteljev, to je 34,4% vsega učiteljstva. Za častnike je bilo povišanih 2781 učiteljev.

D' Annunzio tožen. Proti d' Annunziju sta podani pri sodišču v Bologni dve tožbi radi prestopka proti pravici in razžaljenja.

Ruski ministrski predsednik postane najbrž Krivošein, kakor poročajo iz Petrograda v London.

Boj pekovskega delavstva za odpravo nočnega dela v Nemčiji. Nemški zvezni svet je odredil z naredbom z dne 5. januarja t. l., da preneha nočno delo v pekovski obrti za čas vojne. Delavstvo se trudi, da bi obveljala ta naredba trajno tudi po vojni. Izkušnja je dokazala, da se prav dobro izhaja tudi s podnevnim delom in velik del pekovskih mojstrov bi bil zadovoljen z uvedbo dnevnega dela. Organizacija je zaradi tega predložila nemškemu državnemu zboru in državnemu svetu posebno spomenico.

Rudarji na Angleškem se še niso pomirili. Pogajanja med vlado in delavskimi zastopniki še niso končana in zastopniki delavstva so proti podpisu pogodbe. V Južnem Valesu stavka nad 14.500 rudarjev. Vse kaže, da se bo stavka še razširila.

Venizelos grški ministrski predsednik. Nova grška vlada je sestavljena. Ministri so bili oni ponedeljek zapriseženi. Venizelos je predsednik in minister za zunanje stvari. Sedaj je baje pristaš nevtralistov, ker se ne more upirati ljudskemu mnenju, ki je proit vsakršnemu odstopu ozemlja bodisi Italiji ali Bulgariji.

Monarhistički nemiri na Portugalskem. Ministrski predsednik je naznanil v portugalski zbornici, da na severnem Portugalskem monarhisti zopet hujskajo med prebivalstvom proti republiki. Vlada je zasegla bombe in municijo. Prišlo je tudi do krvavih spopadov. V Lizboni ni bilo posebnih nemirov.

Trije uradniki ruskega vojnega ministrstva obešeni. »Secolo« poroča, da so sklep ruske dume, naj se tisti, ki so zakrivali izpraznitev Varšave, takoj obesijo. Vojni minister obvešča, da so obesili uradnike vojnega ministrstva, Rigerja, Freiburga in Talknikolisa; v dosmrtno

prognanstvo je pa bil obsojen baron Grotnis.

Bryan — angel miru. Bivši državni tajnik v Zedinjenih državah ameriških, Bryan, namerava, kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, potovati v Evropo, da bi posredoval med vojujočimi državami za mir.

Raba topov je omejena, kakor raba vseh precizijskih inštrumentov. Topovi lahke poljske artiljerije morejo izstreliti do 6000 strelcev. Čim večji je kaliber topov, toliko prej se topovi obrabijo. Največji topovi morejo oddati samo sto strelcev. Topovi na ladjah se izrabijo še prej. Novi angleški topovi na ladjah so izrabljeni, če oddajo le 80 strelcev. Kruppovi veliki topovi pa oddajo lahko 250 strelcev. Havbice se naj bolje drže in proroki pravijo, da bodo vojno preživele.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,

Breg šte. 20.

Mlado, staro,
Vsak pove:

Ta pa je za me!
Ker se samo z njim krepčam,
vedno zdrav želod'c imam!

Varujte se

ponaredb!

Pristni »FLORIAN« se dobi edino od Rastlinske destilacije »FLORIAN« v Ljubljani.

Postavno varovano.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . .	K 740.000.000.—
Vlog	„ 44.500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritlič.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. B. Ipavic	10.—12. dop.		Mestni trg.
Dr. Kraigher Alojzi	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

500 kron

Vam plačam, če Vaših kurjih oces, bradovic

otičancev Riabalzam ne odpravi popolnoma v treh dneh. Cena lončka z jamstvenim pismom 1 krona, 3 lončki K 2.50. Kemeny, Kaschau I. Postfach 12/123, Ogrsko.

Naročajte list „Delavec“.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

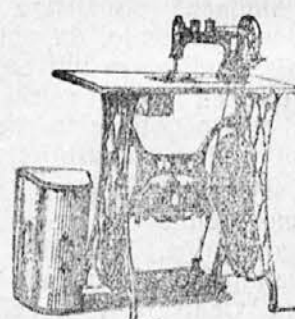
Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev

in stroje za pletenje (Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile

oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presvetlega gospoda nadvojvode gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I, Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadstr. na desno, zraven glavne pošte.

Poziv!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavlja svoje življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri

dežel. zastop. za Kranjsko vdov. in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II. nadstr.

Črnovojniki plačajo 4 1/2% premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7%.